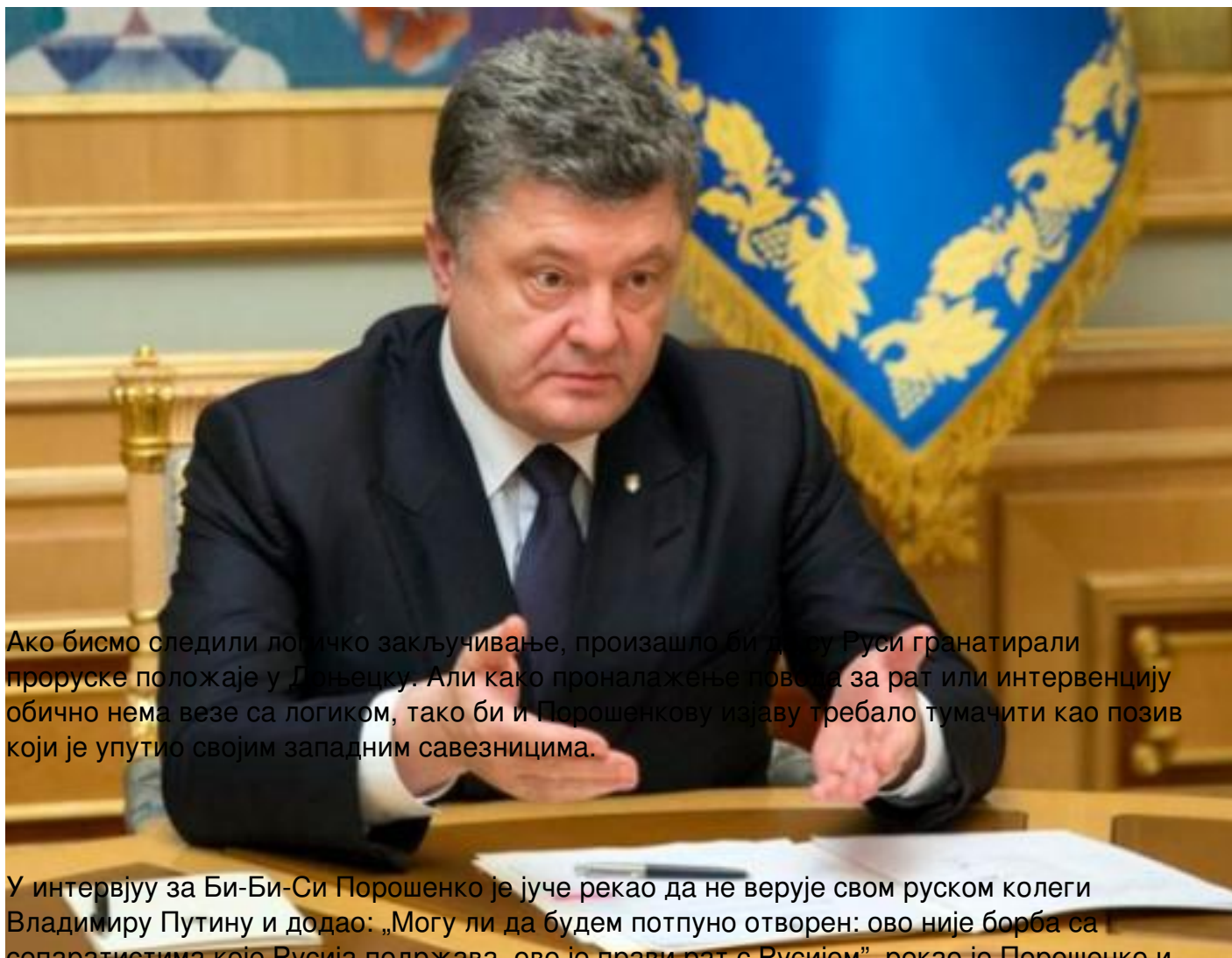

Само дан након што је северни део Доњецка претрпео најжешће гранатирање у последњих неколико месеци, украјински председник Петро Порошенко је рекао да је његова земља у правом рату с Русијом и да би Украјинци требало да се припреме за велику руску офанзиву.

Ако бисмо следили логичко закључивање, произашло би да су Руси гранатирани проруске положаје у Доњецку. Али како проналажење повода за рат или интервенцију обично нема везе са логиком, тако би и Порошкову изјаву требало тумачити као позив који је упутио својим западним савезницима.

У интервјуу за Би-Би-Си Порошенко је јуче рекао да не верује свом руском колеги Владимиру Путину и додао: „Могу ли да будем потпуно отворен: ово није борба са сепаратистима које Русија подржава, ово је прави рат с Русијом”, рекао је Порошенко и додао да је „чињеница да смо ухапсили војнике регуларних руских специјалних снага јак доказ за то”. У питању су двојица војника које су украјинске снаге заробиле током борби са проруским снагама у региону Луганска. Украјинско тужилаштво је против њих јуче подигло оптужнице за терористичке активности, а претходно је емитован видео-снимак из болничке постеље у коме је један од њих признао да је био у саставу обавештајне мисије руских специјалних снага. Аутентичност снимка, међутим, нису потврдили независни извори.

Иако су управо украјинске снаге нарушиле примирје које се како-тако одржава, новинар Би-Би-Сија јуче је упитао Порошенка да ли се плаши руске офанзиве током лета. Он је одговорио: „Плашим се свега. Мислим да припремају офанзиву и да би требало да будемо спремни. Мислим и да им не дајемо ни најмању шансу за провокацију. За то ће у потпуности они бити одговорни.”

Јуче је у разговору са новинарима у Кијеву секретар украјинског савета за националну безбедност Александар Турчинов изјавио да је Кијев спреман да размотри предлог да на територији Украјине буду размештене компоненте система противракетне одбране НАТО-а, како би предупредио евентуални напад Русије.

Он је рекао да су руске балистичке ракете типа „искандер” већ размештене на Криму, а Западу је предложио да забрани пролазак руских ратних бродова кроз Босфорски мореуз.

Портпарол Кремља Дмитриј Песков је рекао да би евентуално распоређивање система противракетне одбране у Украјини приморало Русију да предузме противмере. Кремљ је поновио и да у источној Украјини нема припадника руских регуларних снага, као што негира да Русија на било каји начин учествује у тим сукобима.

Али, с друге стране, државе чланице НАТО-а имају сасвим другачије виђење овог сукоба, па је пре два дана генерални секретар НАТО-а Јенс Столтенберг, приликом сусрета са руским министром спољних послова Сергејем Лавровом, рекао да Русија мора да повуче све војнике и тешко наоружање из Украјине и оконча сваку подршку сепаратистима. Столтенберг је у Бриселу обавестио Лаврова и о забринутости због великог броја војних вежби Русије у кратком року: „Разговарали смо, такође, о потреби за транспарентношћу, посебно када имамо појачано војно присуство дуж наших граница.”

Подсетимо, Русија је управо иритирана тиме што је НАТО, упркос договору, у свом ширењу на исток стигао на границу Русије, што је против руских националних безбедносних интереса. Упркос најавама Москве да ће реаговати против ових амбиција НАТО-а, у првом суседству Русије последњих месеци одвијају се вежбе чланица овог савеза, а у конвојима се довлаче нове снаге и војна опрема.

У том контексту јуче је пољски вицепремијер и министар одбране Томаш Шемоњак, током посете САД, најавио да је Пољска за наредни самит НАТО-а у Варшави 2016. године припремила нову иницијативу, тражећи да НАТО означи погоршање безбедности на источном крилу савеза према Русији „као трајну претњу” и да савезници у складу с тим повећају своју способност „конвенционалног застрашивања” и у правцу истока. Пољски министар одбране је у дебати након једног предавања у Вашингтону одбацио упозорење да би таква иницијатива Пољске, коју енергично подржавају балтичке републике – да НАТО прошири и ојача базе у посткомунистичким чланицама на истоку – могла да представља кршење обећања датог Русији 1997. године да у новим чланицама НАТО-а, бившим совјетским сателитима, неће бити размештене веће снаге западних савезника. Он је рекао да је Русија заправо прва прекршила договор са НАТО-ом.

„Желимо да самит у Варшави покрене нову етапу стратешке адаптације НАТО-а. Неопходна је измена профила структуре НАТО-а која ће омогућити алијанси да реагује не само на нивоу бригаде (3.000 до 6.000 војника) већ и дивизије (5.000 до 15.000 војника) и корпуса (15.000 до 45.000). Нужно је јачање способности конвенционалног застрашивања”, казао је Шемоњак, јавила је пољска новинска агенција ПАП, а пренела Бета.

Прошле недеље су Литванија, Летонија и Естонија, због страха да се сукоб из Украјине не прелије на њихову територију, тражиле да НАТО код њих размести једну бригаду, а шеф пољског Бироа за националну безбедност генерал Станислав Кожеј најавио је да ће Пољска на самиту у Варшави 2016. године захтевати изградњу нових база са тешким наоружањем за прихватање снага НАТО-а на својој територији. Ипак, ако је веровати „Њујорк тајмсу”, најављено отопљавање дипломатских односа између САД и Русије које није имало никаквог ефекта у контексту Украјине – испољило се на другом плану. Наводно је Русија, само дан после прошлонедељног сусрета америчког државног секретара Џона Керија са руским председником Владимиром Путином у Сочију, најавила да ће потписати споразум о риболову. Иако је договор између Русије, Норвешке, Канаде, САД и Данске постигнут у фебруару 2014. године, потписивање је одложено због кризе у Украјини.

Споразум се сматра првим кораком ка ширењу међународног уговора о заштити отворених вода, што би заштитило рибље врсте и омогућило даља истраживања, попут арктичког бакалара.

Биљана Митриновић

(Политика)